

"De crisismodus als kans gebruiken"

Ziekenhuishervorming: levendige uitwisseling met minister van Sociale Zaken Philippi tijdens het bezoek van de adviesraad van de EUREGIO gezondheidszorgregio in Bad Bentheim

Districtsbestuurder Uwe Fietzek herinnert zich nog goed de tijd rond 1999/2000 toen de fusie van de twee Nordhornse ziekenhuizen - Grafschafter Klinikum en Marienkrankenhaus - werd geïnitieerd. "Een gemeentelijk en een katholiek ziekenhuis: twee werelden ontmoeten elkaar", beschrijft Fietzek het proces, dat niet alleen organisatorisch een krachttoer was, maar ook gepaard ging met grote emoties. Uiteindelijk, zegt hij, leidden een voortdurende dialoog en wederzijdse concessies tot succes. Met de oprichting van de huidige Euregio Kliniek werd in de provincie de koers uitgezet voor duurzame zorg. In de woonwijk St. Marien van het voormalige Marien Ziekenhuis werd ook een sectoroverstijgend dienstenaanbod gecreëerd in de zin van het "Regionale Competentiecentrum Zorg".

Fietzek bracht onlangs verslag uit over deze processen tijdens een "adviesraadbezoek" van de EUREGIO-gezondheidsregio, waarbij de huidige ziekenhuishervorming door de federale en deelstaatregeringen het hoofdonderwerp was - omdat het ziekenhuislandschap ook buiten de grenzen van de provincie ingrijpende veranderingen ondergaat. Tijdens de vergadering van de negen leden tellende adviesraad - voor de eerste keer met deelname van de nieuw benoemde adviesraadsleden Bärbel Rosensträter (eerste districtsraadslid district Osnabrück), Frans Blok (directeur ziekenhuis Osnabrück) en Jan den Boon (bestuursvoorzitter Medisch Spectrum Twente, Enschede) - op kasteel Bentheim met deelname van talrijke bekende leden, voornamelijk uit de gezondheidszorg in de Duits-Nederlandse grensregio, was er een levendige uitwisseling over de geplande maatregelen, die onder andere voorzien in een verdeling van de bestaande ziekenhuizen in verschillende niveaus - van basis- tot maximale zorg. Dit gaat gepaard met een indeling in zogenaamde servicegroepen. De Nedersaksische ziekenhuiswet (Niedersächsisches Krankenhausgesetz, NKHG), die wordt beschouwd als een van de modernste in heel Duitsland en de hoeksteen vormt voor de hervorming op staatsniveau, werd van kracht op 1 januari 2023.

Als voorzitter van de adviesraad van de EUREGIO Gezondheidsregio was ook de Nedersaksische minister van Sociale Zaken, Dr. Andreas Philippi, aanwezig, die het voortouw neemt bij de uitvoering van de hervorming in Nedersaksen. "We bevinden ons op verschillende niveaus in een crisismodus - en veel spelers hebben dit erkend," legde Philippi uit, onder andere met het oog op het tekort aan geschoolde werknemers bij een toenemende vraag naar zorg. "Maar in de crisismodus is er ook een kans om samen aan oplossingen te werken." Voor de infrastructuur van de ziekenhuizen in Nedersaksen heeft de deelstaatregering al drie miljard euro uitgetrokken.

De achtergrond van de hervorming is ook de zorg om bevoegdheden duidelijk toe te wijzen - trouw aan het leidende principe: niet elk ziekenhuis hoeft alle diensten aan te bieden. De herstructurering heeft ook een impact op spoedeisende hulp: "Niet de snelste weg naar het volgende ziekenhuis moet doorslaggevend zijn, maar de juiste weg naar het juiste ziekenhuis", zegt minister Philippi, die zelf arts is, in een notendop. Het doel is ook om ervoor te zorgen dat ziekenhuizen zich minder vaak "afmelden" voor noodgevallen.

Tijdens de bijeenkomst lieten verschillende best-practice voorbeelden zien hoe een duurzame locatie kan worden veiliggesteld. Werner Lullmann, Managing Director van de Niels Stensen Klinieken, deed verslag van de transformatie van het Marienhospital in Ankum tot het eerste "Regionale Gezondheidscentrum" (RGZ; vergelijkbaar met een kliniek op niveau 1) in Nedersaksen. Sinds 1 april 2023 is het voormalige ziekenhuis een nieuw type faciliteit dat een algemeen ziekenhuis en poliklinische specialistische zorg combineert met nieuw gecreëerde zorgdiensten. "Er moet een intensieve discussie komen over de toekomst van de gezondheidszorg," benadrukte Lullmann. "Mensen zijn bang dat er iets van hen wordt afgenomen." Ook in het geval van Ankum was de dialoog daarom belangrijk - zowel met de bevolking als met het personeel.

Lid van de adviesraad Prof. Dr. Alex Friedrich, medisch directeur en voorzitter van de raad van bestuur van het Universitair Ziekenhuis Münster (UKM), benadrukte dat gezondheidszorg in de grensregio niet alleen moet worden gezien als een cirkel van 180 graden, maar als een cirkel van 360 graden. Hij besprak in het bijzonder het "Memorandum of Understanding", de samenwerking met het Medisch Spectrum Twente (MST) in Enschede, Nederland. De gezamenlijke activiteiten bestrijken het gebied van gezondheidszorg en preventie, onderzoek en training.

Vera Lux, directeur verpleegkunde van de Hannover Medical School en voorzitter van de Nedersaksische raad voor verpleegkunde, benadrukte hoe gespannen de huidige situatie ook in de verpleegkunde is. Ze nam deel namens Christine Vogler als voorzitter van de Duitse raad voor verpleegkunde en lid van de adviesraad. "Mensen zijn lichamelijk en geestelijk uitgeput", vatte ze de situatie samen. Bovendien vindt ze dat de verpleging niet voldoende betrokken is bij hervormingen. Ze pleit ervoor om de kwalificaties onder de loep te nemen en het verplegend personeel zinvol in te zetten op basis van hun opleiding. Ook moet worden bereikt dat mensen door preventie zo laat mogelijk in een zorgsituatie terechtkomen.

Als burgemeesters van de grensregio vertelden EUREGIO-voorzitter en lid van de adviesraad Rob Welten (Haaksbergen) en dr. Volker Pannen (Bad Bentheim) wat hun indrukken waren. Pannen vertelde de minister te werken aan het versterken van de "crisisbestendigheid" om bijvoorbeeld voorbereid te zijn op grootschalige stroomstoringen. Vooraf verwelkomden Thomas Nerlinger (directeur en organisator van het evenement) en dr. Arno Schumacher (voorzitter) de meer dan 50 leden van de EUREGIO Gezondheidsregio en haar adviesraad. Schumacher benadrukte dat de Gezondheidsregio als vereniging met meer dan 180 leden - waaronder 14 klinieken en verenigingen van klinieken, zorginstellingen en ongeveer 40 artsen - door haar jarenlange ervaring met projecten, samenwerking en netwerken goed advies kan geven over hervormingen.

Hoewel de zorg voor de mensen op de voorgrond staat, spelen financiële kwesties natuurlijk ook een doorslaggevende rol. Zo werd de kliniekenfusie in Nordhorn uiteindelijk ook uitgevoerd onder druk van de ziekenfondsen als kostendragers - geïnitieerd door het toenmalige BKK DER PARTNER (voorheen NINO BKK, nu pronova BKK). Met veel geduld en ondanks tijdelijke stilstand werd het project uiteindelijk onder de knie gekregen en in 2014 draaide het bedrijf voor het eerst zwarte cijfers. "De fusie was het enige antwoord op de situatie in het district," zegt districtsbestuurder Fietzek terugkijkend. "En de noodzakelijke voorwaarden voor structurele hervormingen werden lokaal gecreëerd."

"Met het bezoek van de adviesraad vandaag hebben we op een historische locatie een belangrijke eerste steen gelegd voor de komende ziekenhuisregionale conferentie voor zorgregio acht (stad en district Osnabrück, Emsland, Grafschaft Bentheim). Ik ben de geïnteresseerde leden van de adviesraad en de vereniging en de gasten zeer dankbaar voor hun deelname en ondersteuning. De ziekenhuishervorming zal ons nog lang bezighouden. In nauw overleg met de voorzitter van de adviesraad, minister Dr. Philippi, zullen we onderzoeken welke bijdrage wij als EUREGIO gezondheidsregio in dit opzicht kunnen leveren", aldus Nerlinger.

Het bezoek van de adviesraad wordt mogelijk gemaakt door het Interreg-programma Duitsland-Nederland en haar programmapartners en medegefinancierd door de Europese Unie (EU).

(Ko-)finanziert von
der Europäischen Union
(Mede) gefinanziert
door de Europese Unie

Deutschland – Nederland